

Загальнокультурні цінності студентів

Т.Г.ПРОХОРЕНКО, канд. соціол. наук

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Загальнокультурні цінності виступають важливою характеристикою духовного світу студентів. Це відносно самостійна підсистема, яка має специфічні ознаки і певним чином структурується. Загальнокультурний рівень – це системна якість, яка включає цей інтелектуальний рівень, потреби, ціннісні орієнтації, інтереси, спрямовані на пізнання, залучення до прекрасного, самовдосконалення, саморозвиток особистості, соціокультурну творчість. Розвиток цієї складової духовного світу впливає на всі прояви і сфери життєдіяльності людини, тому її вивчення дає можливість скорегувати зусилля різних підструктур вузу і спрямувати їх на вдосконалення механізму формування загальнокультурного рівня студентів відповідно до сучасних вимог.

За результатами опитування, яке було проведено кафедрою філософії і політології ХНАДУ, рівень культури студентів не відповідає очікуванням і вимогам значної їх кількості. Тільки 52% опитаних студентів задоволені своїм культурним рівнем, 25% – ні. Найбільшу нестачу знань студенти відчують у галузі театрального мистецтва (54%), у царині класичної літератури (37%), в образотворчому мистецтві (33%), у деякій мірі в знаннях з основ професійної етики (24%). Найбільш студенти обізнані у кіномистецтві, музиці, нормах етикету. Як бачимо, студенти відчують нестачу знань саме класичного мистецтва, а свій культурний рівень формують переважно засобами масової культури.

Цікаво порівняти бажаний рівень загальної культури з реальним. Виявилось, що переважна більшість студентів (69%) вважають важливим для себе мати високий рівень культури, 52% задоволені своїм культурним рівнем. Різниця свідчить про критичне ставлення до себе і наявність можливостей для подальшого вдосконалення індивідуального духовного світу молодих людей. Важливими для студентів виявилися практично усі якості, необхідні для культурно розвиненої людини: самостійність (75%), порядність (70%), цілеспрямованість (66%), інтелектуальність (63%), самодостатність (60%), що свідчить про досить високу оцінку загальнокультурного рівня у житті людини.

Про ступінь культури студентів можна судити також по структурі і спрямованості вільного часу. Дозвілля все більш стає головною сферою життєдіяльності студентів. У сфері дозвілля молодь посправжньому вільна. Цінність і значимість вільного часу полягає в тому, що він стає багатством особистості, його можна використовувати

за власним розсудом, для свого розвитку. Сутність вільного часу полягає в тому, що його наявність задовольняє соціальні потреби, розвиває фізичні і розумові здібності людини, відкриває можливості для подальшого розвитку людини, а також підвищує освітній і культурний рівень особистості. Вільний час знаходиться в діалектичній єдності з робочим часом і активно впливає на нього: продуктивне використання першого сприяє підвищенню ефективності розумової праці, якою переважно займаються студенти під час навчання.

Яким видам діяльності студенти надають перевагу у вільний час? Більшість опитаних студентів зустрічаються з друзями (82%), допомагають батькам (64%), відпочивають на природі (49%), займаються спортом (39%), відвідують кінотеатри (39%), дискотеки (43%). Водночас 6% студентів у вільний час нічого не роблять, відвідують театри 11%. Очевидно, що переважають комунікативна та рекреативна функції використання вільного часу, в той час як пізнавальна, креативна функції реалізуються недостатньо.

Таким чином, культурний рівень студентів характеризується певними протиріччями: між потребою у достатньо високому рівні культури і його реальним рівнем; переважно розважально-рекреативною спрямованістю механізмів соціалізації, недостатньою розвиненістю креативних; дисгармонією у формуванні культурних цінностей, наданням переваги засобам масової культури, недостатньою залученістю студентської молоді до класичного мистецтва.